

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
TIMOFTI Vladimir
ALERGUȘ Constantin

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Dora, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, în cauza penală privind-l pe

BRATAN Gheorghe xxxxx, *născut la xxxxx, originar din xxxxx și domiciliat în xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.08.2015 – 02.12.2016;

Instanța de apel: 21.12.2016 – 21.02.2017;

Instanța de recurs: 12.06.2017 – 18.07.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 02 decembrie 2016, Bratan G. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea dreptului de a ocupa funcții de conducere în întreprinderile de stat și municipale pe termen de 2 ani.

În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de ÎM „Gospodăria Cumunal-Locativă or. Ceadâr Lunga” a fost admisă și a fost dispusă încasarea din contul inculpatului Bratan Gheorghe cu titlul de recuperare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, suma în mărime de 99 000 lei.

În partea încasării sumei în mărime de 18281,83 lei, instanța de judecată a lăsat soluționarea în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că Bratan G., activând în funcție de director al ÎM „GLC or. Ceadâr-Lunga”, fiind persoană publică, contrar punctelor 15, 21 din Regulamentul întreprinderii menționate, în lipsa deciziei Consiliului or. Ceadâr-Lunga, fiind fondator al Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga”, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate, la 11.01.2010 a încheiat cu SA „Montaj” contractul de vânzare-cumpărare a plăcilor de beton armat în număr total de 54 buc. în sumă de 99 000 lei, care au fost montate ca platforma drumului de pe str. I. Soltîs or. Ceadâr-Lunga, fapt ce a dus la încasarea de pe conturile bancare a Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” în baza procedurii de executare conform hotărârii Curții de Apel Comrat din 14.12.2013, a sumei în mărime de 117 112, 33 lei, ce include în sine datoria în mărime de 99 000 lei față de S.A. „Montaj”, a cheltuielilor de judecată în mărime de 7 697, 50 lei, onorariul executorului judecătoresc în mărime de 10 334, 83 lei, precum și suma taxelor pentru intentarea și arhivarea procedurii de executare în mărime de 80 lei, prin acestea acțiuni au fost cauzat întreprinderii Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” prejudiciul material în sumă de 117 112,33 lei, ceea ce constituie 5855, 61 unități convenționale și reprezintă proporții deosebit de mari.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către avocatul Bancov I. în numele inculpatului Bratan G., prin care a solicitat casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărâri de achitare a ultimului.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că atât la etapa urmăririi penale, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare, acuzatorul de stat nu a prezentat probe în confirmarea vinovăției inculpatului Bratan G. în acțiunile de depășire a atribuțiilor de serviciu, ce au dus la cauzarea prejudiciului material întreprinderii Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga”.

De asemenea, a considerat că încasarea mijloacelor bănești din contul GLC a devenit posibilă, doar după semnarea Actului de verificare între SA „Montaj” și ÎM „GLC pr. Ceadâr-Lunga” în persoana fostului director Zibeli N., în perioada când Bratan G. nu mai activa la Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga”.

Avocatul, a menționat că concluziile acuzatorului de stat, precum și cele ale instanței de judecată privind legătura cauzală între acțiunile lui Bratan G. (semnarea contractului) și presupusele consecințe survenite în urma acestui fapt (cauzarea Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” a prejudiciului material), sunt eronate, deoarece nu sunt careva temeiuri pentru a afirma faptul, că doar în urma semnării de către inculpat a contractului cu SA „Montaj” (ori în urma semnării contractului inclusiv) au apărut consecințele prejudiciabile.

În opinia apelantului, prima instanță la adoptarea sentinței de condamnare nu a luat în considerație următoarele circumstanțe ce au importanță pentru cauza dată, și anume că:

- reparația drumului menționat a început cu mult timp înainte de semnarea de către Bratan G. a contractului cu SA „Montaj” pentru livrarea plăcilor din beton armat și că aceste plăci au fost puse pe drumul str. I. Soltîs, în perioada când directorul IM ”GLC or.

Ceadâr-Lunga” era o altă persoană.

- pentru reparația acestui drum s-au cheltuit și multe alte mijloace, în afara de cele, care sunt incluse în actul de învinuire;

- clientul tender-ului pentru lucrări de reparație a drumului pe str. I.Soltîs, Ceadâr-Lunga a fost Primăria orașului Ceadâr-Lunga;

- în documentația tender-ului a fost indicat, că finanțarea lucrărilor va fi efectuată din bugetul regional;

- asupra semnării contractului de livrare de la SA „Montaj” a 54 plăci au insistat persoane responsabile din regiune, convingându-l pe directorul Bratan G., că fără contractul semnat cu SA „Montaj”, nu poate să transfere bani pentru plăci puse de aceasta întreprindere și deja montate la indicația Bașkanului, încă în anul 2008 pe str. I. Soltîs;

- încasarea mijloacelor bănești din contul GLC a devenit posibilă doar după semnarea Actului de verificare între SA ”Montaj” și IM ”GLC or. Ceadâr-Lunga în persoana fostului director, Zibeli P., după ce Bratan G. întru evitarea impunerii neîntemeiate Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” a achitării pentru plăcile menționate, a refuzat să le semneze, și când inculpatul deja nu mai activa la GLC, ceea ce în opinia apărării are o importanță semnificativă pentru stabilirea legăturii de cauzalitate între acțiunile lui Bratan G. și consecințele survenite.

În concluzie, avocatul a indicat că spre momentul semnării de către Bratan G. în luna ianuarie anul 2010 a contractului de livrare a plăcilor din beton armat, ele deja (în noiembrie 2008) au fost montate pe str. I. Soltîs.

Respectiv, apărătorul nu este de acord cu afirmația acuzatorului de stat precum că, anume în urma unor acțiuni intenționate ale directorului Bratan G. a fost cauzat prejudiciu material întreprinderii Î.M ”GLC Ceadâr-Lunga”.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, apelul declarat de avocatul Bancov I. în numele inculpatului Bratan G. a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit căreia inculpatul Bratan G. a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (3) Cod penal, din motiv că în acțiunile lui lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

5. Analizând materialele cauzei, audiind opiniile participanților la proces și apreciind probele administrate, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a apreciat just probele administrate și eronat a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului Bratan G. în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (1) Cod penal și neîntemeiat a adoptat o sentință de condamnare.

În urma analizării probelor administrate de organul de urmărire penală și prezentate de către părți, instanța de apel a constatat că probele nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin.(3) Cod penal, din care considerente inculpatul urmează a fi achitat, în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu conține elementele constitutive ale

infracțiunii.

În primul rând, instanța de apel a indicat că prevederile art. 15 Cod penal, gradul prejudiciabil al infracțiunii se determină conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

În cazul dat, instanța de apel a menționat că lipsește cu desăvârșire legătura de cauzalitate între fapta comisă de către inculpat și consecințele prejudiciabile survenite în urma săvârșirii acesteia. Legătura de cauzalitate este un semn al laturii obiective, care cumulându-se cu celelalte două fapta criminală și survenirea consecințelor criminale formează în totalitate elementul obligatoriu al componenței de infracțiune, latura obiectivă.

Mai mult, instanța de apel a accentuat că în cazul lipsei legăturii cauzale între consecințele prejudiciabile survenite și fapta infracțională săvârșită, persoana învinuită nu poate fi trasă la răspundere penală, ca pentru o infracțiune consumată.

În speța dată, instanța de apel a constatat lipsa consecințelor prejudiciabile, deoarece prin acțiunile sale inculpatul nu a cauzat prejudicii în proporții considerabile intereselor, ocrotite de lege, ale persoanelor fizice și juridice, așa precum prevede norma penală incriminată acestuia.

În contextul dat, instanța de apel a menționat că prima instanță a dat apreciere eronată o probelor dobândite fără a ține cont de prevederile art. 14 alin. (2) Cod penal.

Potrivit prevederile art. 14 alin. (2) Cod penal, nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea, deși formal și conține elementele faptei infracționale prevăzute de legea penală, dar în virtutea importanței minime nu prezintă grad prejudiciabil al infracțiunii.

Astfel, organul de urmărire penală a fost obligat să stabilească nu doar coincidența formală a celor comise cu elementele constitutive ale infracțiunii, dar și să soluționeze chestiunea privind pericolul social al celor comise.

Pericolul social este criteriul, cu ajutorul căruia legislatorul diferențiază acțiunile delictuale de infracțiuni.

În continuare, instanța de apel a menționat că probele prezentate de către acuzare nu pot fi apreciate, ca suficiente pentru adoptare unei hotărâri de condamnare.

În această ordine de idei, instanța de apel a indicat că sarcina procedurii penale în special apărare persoanei, pentru ca fiecare persoană care a comis o infracțiune să răspundă în măsura vinovăției sale.

Așadar, instanța de apel a punctat că de către prima instanță nu a fost respectat principiul prezumției nevinovăției, care presupune că vinovăția învinuitului urmează a fi interpretată fără dubii de neînlăturat, prin ansamblu suficient de probe admisibile și veridice.

În conformitate cu art. 21 din Constituția RM și cu prevederile art. 8 Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată a fi nevinovată atît timp cît vinovăția sa nu va fi dovedită, în modul prevăzut de legea procesual penală, într-un proces public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare pentru apărarea sa.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că în acțiunile inculpatului nu sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (3) Cod penal, din care considerente inculpatul urmează a fi achitat.

De asemenea, instanța de apel a conchis că apelul apărării în partea acțiunii civile urmează a fi admis, cu respingerea integrală a acțiunii civile, deoarece prin acțiunile inculpatului nu a fost cauzat vreun prejudiciu întreinderii.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel procurorul a contestat-o cu recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea recursului, acuzatorul invocă că instanța de apel eronat a apreciat probele administrate, concluzionând greșit că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, deoarece la materialele dosarului au fost administrate probe care dovedesc indubitabil vinovăția inculpatului, cum ar fi:

- declarațiile reprezentantului părții vătămate;
- declarațiile martorului Chiseev N.N.;
- declarațiile martorului Lazarev S.V.;
- declarațiile martorului Culeva M.I.;
- dispoziția primarilor or. Ceadâr-Lunga (Vol.2 f.d. 253-254);
- statutul aprobat prin Decizia Consiliului Orășenesc Ceadâr-Lunga № XY/2 , care reglementează activitatea Î.M. „GLC, or. Ceadâr-Lunga”. (Vol.1, f.d. 25-27).
- contractul № 2 din 11.01.2010, semnat de directorul Bratan G. Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” și SA „Montaj” privind procurarea plăcilor din beton armat pentru drum în suma totală de 99 000 lei (Vol.1 f.d. 33).
- factura de expediție a mărfurilor 1399873 din 01.02.2010 (Vol.2, f.d. 58), ce confirmă faptul transmiterii plăcilor de la SA „montaj” spre Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga”.
- decizia Curții de Apel din 14.12.2013 privind încasarea de la Î.M. „GLC or. Ceadâr-Lunga” în beneficiul SA „Montaj”, în baza careia a fost încasată suma în mărime de 99 000 lei pentru plăcile furnizate, și de asemenea 7967, 50 lei în calitate de repararea cheltuielilor de judecată (Vol. 2, f.d. 200-202).
- titlul executoriu (Vol.2, f.d. 173).

Prin urmare, procurorul menționează că în cadrul examinării cauzei atât și în prima instanță, cât și în instanța de apel vinovăția inculpatului a fost dovedită prin probe prezentate de către acuzare, care fiind consecvente, fără careva contradicții esențiale, completându-se reciproc confirmă că anume prin acțiunile ilicite ale lui Bratan G. a fost cauzat un prejudiciu material în valoare de 99 000 lei.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, din următoarele motive.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată, dacă constată că

eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cazurile stipulate în articolul dat.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că recurentul invocă drept temei recurs pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, menționând că instanța de apel eronat l-a achitat pe inculpatul Bratan G., din motiv că fapt acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece probele administrate dovedesc contrariul.

Însă, Colegiul penal analizând alegațiile recurentului, remarcă că acestea se prescriu în temeiul prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel sunt supuse recursului ordinar atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Investită cu atribuția de a verifica legalitatea hotărârii contestate atât în fapt, cât și în drept, instanța de recurs constată că în speța dată instanța de apel a admis o eroare, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, și anume, adoptând o hotărâre de achitare, ea trebuia să indice clar care temeiuri legale au stat la baza achitării inculpatului Bratan G.

Așadar, analizând conținutul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel l-a achitat pe inculpatul Bratan G. bazându-se pe temeiul prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, motivând soluția adoptată sub prisma prevederilor art. 14 alin. (2) Cod penal.

Prevederile art. 14 alin. (2) Cod penal, stipulează că nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

În sensul dat, instanța de apel a constatat că acțiunile prejudiciabile săvârșite de inculpatul Bratan G., deși sunt prevăzute de legea penală, acesta nu poate fi tras la răspundere penală din motiv că fapta comisă nu a atins gradul de prejudiciabil al unei infracțiuni.

Totodată, în contradicție cu soluția adoptată, instanța de apel în partea motivată a deciziei a concluzionat că probele prezentate de acuzare nu pot fi apreciate ca suficiente pentru adoptarea unei hotărâri de condamnare, menționând că prezumția nevinovăției presupune că vinovăția învinuitului urmează a fi constatată fără careva dubii, în baza unui ansamblu de probe suficiente, acestea fiind admisibile și veridice, însă în cauza dată nu au fost prezentate astfel de probe (vol.III, f.d. 224-225).

În contextul dat, Colegiul penal lărgit accentuează că, în cazul în care la materialele dosarului lipsesc probe suficiente pentru a demonstra vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, instanța de judecată urmează să adopte o decizie punând la bază

temeiul de achitare prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală – fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

În atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel indicând în conținutul hotărârii de achitare, temeiul de achitare prin prisma art. 14 alin. (2) Cod penal în coroborare cu art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, care prevede că fapta incriminată inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, mai indică totodată și faptul că nu au fost prezentate probe suficiente întru demonstrarea vinovăției inculpatului, ceea ce reprezintă o motivare necorespunzătoare a unei hotărâri de achitare adoptate în baza temeiului prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

Drept urmare, Colegiul constată că, soluția adoptată de instanța de apel nu a fost motivată corespunzător, existând contradicții în conținutul deciziei, fapt ce nu corespunde prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală.

În continuare, Colegiul penal remarcă că instanța de apel referindu-se la latura civilă a sentinței contestate, a admis apelul declarat în această parte, și a dispus respingerea acțiunii civile fără a motiva în vreun fel concluzia dată.

Tot aici, se menționează că instanța de apel în partea soluționării laturii civile trebuia să se conducă de prevederile art. 387 Cod de procedură penală.

În contextul dat, Colegiul penal punctează că instanța de apel ținând cont de cele menționate referitor la acțiunea civilă, la rejudecarea apelului va soluționa corect și corespunzător acțiunea civilă în dependență de soluția care va fi adoptată.

În concluzie, Colegiul penal lărgit indică că la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 413 Cod de procedură penală, să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că instanța de judecată desemnată pentru rejudecarea prezentei cauze penale este Curtea de Apel Cahul, din motiv că la moment, în cadrul Curții de Apel Comrat activează doar cinci judecători, dintre care trei sunt incompatibili, fiind imposibilă formarea unui alt complet de judecată în cadrul acestei instanțe de judecată.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Dora, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Bratan Gheorghe xxxx**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 25 august 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

TIMOFTI Vladimir

ALERGUȘ Constantin